

Divadelní fakulta AMU

Katedra činoherního divadla

Akademický rok 2016/2017

Posudek konzultanta diplomové práce

Diplomantka: BcA. Ewa Zembok

Konzultant: prof. MgA. Jan Vedral, PhD.

Název práce: **Režie jako scénické vyprávění příběhu** (Sbor jako základní diegetický prostředek)

Od doby, kdy Ewa Zembok zrežírovala v Disku jako svou absolventskou práci Euripidovu Médeu, uplynulo téměř šest let. Diplomantka využila všech možností, které jí skýtá studijní řád DAMU, a přistupuje k obhajobě diplomové práce až nyní. Když před rokem tento svůj záměr ohlásila, překvapilo mě to jako jejího tehdy určeného školitele a dokonce jsem si na studijním oddělení ověřoval, zda má ještě nárok předstoupit před státní zkušební komisi. Z toho, že jsme se rok scházeli nad prací, kterou nyní předložila, plyne, že má.

Kdyby se Ewa Zembok na těch pět let kamsi ztratila z divadelního světa a nyní se opět vynořila s touhou po diplomu, využil bych všech prostředků k tomu, abych když už ne úředně, pak mravně zpochybnil její nárok usilovat o diplom. Inscenace Médey byla případem studentské práce, kdy ambice režiséra (a scénografky) přesahovaly jejich možnosti. Problematické bylo panoramatické řešení prostoru, které vedlo k reliéfnímu a takřka maisonovému koncipování jednotlivých mizanscén. Sevřený a koncentrovaný dramatický svár dramatu se tak otevíral, stával nepřehledným, resp. z jednoho bodu nenahlednutelným, přesto zůstal plochý. Tomu, že ambiciózní výklad se neproměnil v přesvědčivé scénické řešení, také napomohla sporná redukce chóru na tři herečky, které navíc byly na začátku umístěny i fyzicky daleko od ostrakizované hrdinky a pokoušely se, poměrně marně, zaujmout k jejímu údělu psychologicky individualizované postoje. Kdyby se tedy po tomto uznatelném, ale v mnohém sporném inscenačním výsledku Zembok režijně odmícela, jako některé a někteří z jejich předchůdců a následovníků z řad našich studentů, a nyní chtěla obhájit diplomovou práci, považoval bych to za obtížně zdůvodnitelné. Ale diplomantka za pět let vytvořila kolem dvacítky inscenací a ambiciózních projektů ve Strašnickém divadle, v Meet Factory, v Divadle Tramtárie a jinde. Režuruje, dramaturguje, organizuje, šéfuje – divadelně pracuje se záviděníhodnou vitalitou. Školní vklad nezmarnila, ani před studovanou profesí neutekla, má tedy právo, když už to zvládla podle studijních předpisů, pokusit se ukončit své studium i obhajobou práce.

Původní téma práce, soustředující se na Euripidovu Médeu, jsme rozšířili. V práci nyní diplomantka zkoumá na pěti svých inscenacích řešení problému, o který v Médeje takřkajíc „zakopla“, totiž problematiku přítomnosti a funkce chóru v inscenaci. A protože její režijní práce se zabývá zejména texty tzv. postdramatického divadla, ve kterém se s kolektivní postavou, sborem herců dílem předvádějících, dílem vyprávějících příběh, či s narací jen částečně spojenou s tím, co chápeme jako dramatická postava, pracuje poměrně hojně, ujasnilo se téma diplomové práce tak, aby mohla reflektovat problematiku jaksí holisticky a empiricky.

Oceňuji na práci Ewy Zembok míru režiséřčina přesazení do kontextu české divadelní kultury. Na rozdíl od doby svého studia se už neuchyluje do oblasti diskursu polského „svatého divadla“ (jak mu říká Brook), ale drží se kontextu české teatrologie. V teoretickém úvodu se opírá kromě nezbytného Aristotela také o teoretické práce Zichovy, Vostrého, Císařovy, Petříčkovy a práci svého konzultanta, při zkoumání problematiky vyprávění a předvádění příběhu se obrací k Carrierovi, při

úvahách o tvaru textu v tzv. postdramatickém divadle k nepostradatelnému Lehmannovi. Teoretický úvod, zhruba čtvrtina práce, nás poměrně přehledně uvádí do problematiky, citovaná literatura je relevantní. Diplomantka prokazuje solidní přehled, současně je zřejmé, že teoretické přemýšlení není hlavním oborem její činnosti, to se prokazuje v dosud přílišné závislosti vlastního úsudku na citovaných autoritách. Potvrzuje se to i v další části práce, kde si dokážeme představit důslednější a promyšlenější aplikaci teoretických východisek na reflexi vlastní práce.

Zembok se při reflexi vlastních inscenací, ve kterých tak či onak figuroval chór, který příběh vyprávěl a také předváděl, dotýká citlivě a zvědavě řady otázek, s nimiž se potýkají současní režiséři současných textů. Zaujme nás, jak se pokouší vytvořit ryze scénicky „příběh“ při inscenaci tak výsostně nedramatického textu, jakým je Ouředníková Europeana. Pochopí zde, že v případech takových textů je režisér tvůrcem celého příběhu, který text výrazně diegetického rázu musí nejen zdivadelnit, ale také scénicky zdramatizovat a předvést. Toto pochopení jí pak pomáhá při scénování textů zamýšlených autory pro scénické předvedení, ale to různé míry na příběh rezignujících, jako jsou texty S. Berg či jejího „dramaturgického objevu“ Ondřeje Novotného.

Díky důrazu na praktickou problematiku současné režie a snaze ji jednak teoreticky reflektovat, jednak kontextualizovat musíme ocenit práci jako původní výzkum. Práce vykolíkvala pole výzkumu a provedla jeho předběžné ohledání. Žádalo by se jít více do hloubky a pracovat přitom s větším množstvím patrně i jemnějších teoretických nástrojů. To však diplomantka šířaná vlastní režijní praxí nedokázala, je si toho sama, jak z práce vyplývá, vědoma.

Práce splňuje nároky na obsah a úroveň magisterské práce a doporučuji ji proto k obhajobě. Navrhuji hodnotit ji známkou D.

V Praze 15. 9. 2017

Prof. MgA. Jan Vedral, PhD.